

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ár: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanulóknak és jegyzőknak 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szórkezesítés és kiadóhivatali Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitlár soronként 50 fillér.

Megyei segítő akciót!

Székelyudvarhely, aug. 2.

Árvizkárosult vármegyénk siralmasan szomorú állapotát lapunk mult heti számában eseteltük az alispáni jelentés alapján. Száraz adatokat soroltunk fel egymásután hosszú sorban, de ezek a száraz adatok hangosabban, lelketindítóbban beszéltek minden más színes, megrázó leírásnál. Így keresték az utat a kormány, a hatalmasok, a társadalom, e vármegye közönségének — egy szóval mindenkinek a szörnyű nyomorúságot megértő jó szívéhez, hogy segítséget kaphassanak — minél többet s minél gyorsabban — a vármegyének koldussors elé néző szegény lakosai.

A szó nem volt a pusztában kiáltónak szava. Szívbeli fakadt, ember- és fajszertet diktálta, tehát megértették s mi hálás örömmel adjuk tudtára a nagy közönségnek, hogy — hála Istennek — vannak már, akik a segítő akciót megindították s nagylelkű adományokkal sietnek az első napok és hetek nehéz gondját, fenyegető kétségbeesését árvizkárosultjaink lelkéből lehetőleg kitörölni.

A földmivelésügyi miniszter a vármegye főispánjához a mult héten 1000, most megint 5000, összesen tehát 6000 koronát juttatott Lövete község gyors segítségére. A Józsv-

egyesület ugyancsak a lövéteik részére 800 koronát, Bágy község számára 500 koronát adott. Mailáth Gusztáv Károly gróf püspök pedig nagyobb összeget küldött Lövete plebánosának, hogy azt segítségképen a község lakói közt szétosztssa.

Ennyi és nem több, ami eddig történt. Nagy jócselekedet mindenestre. Köszönetünk és hálaunk illesse érte az adakozókat. De ha a példa nem vonz, ha a szép kezdetnek folytatása nem lesz, akkor a rohamosan terjedő inség és pusztulás e vármegye fejlődő életén olyan mély sebeket ejt, amelyeket teljesen begyógyítani sohasem tudunk.

Miniszterek utazásáról írnak a lapok. A földmivelésügyi miniszter ur Hunyad-, Alsó-Fehér-, Maros-Torda megyék elpusztult vidékeit látogatja. Eljön-e hozzánk is, nem tudjuk. Annyit azonban tudunk, hogy a kormány segítsége a földmivelésügyi kormány eddig küldött 6000 koronájánál meg nem állhat. Vármegyénk több milliós kárával szemben ennek a segítségnek minél gyorsabban és minél hathatósabb összegekben folytatódnia kell. Reménységgel vagyunk aziránt is, hogy hazánk jótékony egyesületei s lehetősebb előkelő urai követni fogják a Józsv-egyesület és Mailáth püspök szép példáját. Hiszen a tehetséghez mért adakozás nem jog. Az a legszigorubb és legszentebb kötelesség s aki az általános nyomorúság napjaiban épen ezt

a kötelességét nem teljesíti, pótolhatatlan, vagy mondjuk ki nyíltan: bűnös mulasztást követ el.

Ezen az alapon bátorokodunk föltenni a komoly kérdést Székelyudvarhely és e vármegye nagyérdemű közönségének: vajjon mi mit akarunk, mit fogunk és mikor fogunk cselekedni árvizkárosult testvéreink érdekében? Mert hiszen az világosan áll mindnyájunk előtt, hogy cselekedniük kell. Őlbe nem tehetjük a kezünket s a testvéryomorság elől nem zárhatjuk el sem a szívünket, sem a — zsebünket. Ki kell nyitnunk mind a kettőt s a felebaráti szeretet dolgához látnunk minél előbb, hogy a részvételenység szegénybéllyege a homlokunkat ne égesse.

Vármegyei pénzüzeteteink eddig minden társadalmi mozgalommal szemben bőkezű nagylelkűséggel viselkedtek. Épen ezért bizunk bennük és erősen hisszük, hogy csapásujtotta népünk anyagi fölségítésére minden lehető elkövetnek s adakozni fognak az irgalmas szamaritanus érzéseivel.

A nagy társadalom is induljon el a cselekvés útján. Társas köreink, jótékony egyesületeink fogjanak kezét egymással s vállvetett közös munkával teremtsenek valami kedves, szép programot. Műkedvelőink kitűnő, fegyelmzett gárdája s a mi mindig hálás közönségünk az anyagi és erkölcsi sikert most is bizonyára nem teszi kétségessé.

Medveapó.

Mozdul a rengeteg
Sok suhogó bokra:
Medveapó vigyáz ott
A medvebocokra.

Jár-kel körülöttük
Láhegye-dohogva;
Sötét a nézése,
A hangja mogorva.

És a ki nem látja,
Csak a hangját hallja,
Azt hiszi, most ávül fül
A medve haragja.

S mert remeg a föld is,
Amint tovalépked,
Vélnéd, hogy valakit
Ép' most összetépett.

Pedig csak apai
Gyöngédsége tombol,
Mikor így dühösen
Jár-kel és — dorombol . . .

Akiket hát illet,
Jól szívükbe véssék:
Mindig ilyen marad
A — medvegyöngédség . . .

Szemlér Ferenc.

A borvizes székely.

— Irta Jakab Miklós. —

Kászon Csikszeredától csak egy futamodásra van. Kászon körül pedig savanyúvízforrások buzognak a fenyvesekkel borított sziklák közt. A savanyúvíz ilyenformán Kászonban nem sokat ér; de Szeredában már adnak érte valamit, s így már ott is lehet egy pár krajcárt keresni vele, s odább, ahol nincs és csak szódából iparkodnak utánózni, éppen nagy becsben áll; részint mivel a borral nagyon jó, részint pedig orvosság is, melyet sokféle nyavalya ellen sikerrel lehet alkalmazni. Mert az ország ebben a tekintetben nem jól van berendezve. Arra nálunk felé kevés a buza, sok a savanyúvíz, a fenyőfa, meg a kő; az ország más részeiben pedig csak buza van, van rozs is, de mit ér, ha savanyúvíz nincsen. Ennélfogva azt hozatni kell és vonaton meg szekerekkel hozzák, azonban mire megérkezik, olyan drága, hogy voltaképpen okosabban teszi az ember, ha bort iszik. Nyáron azonban csak nálunk is van mezei munka a így csak a fehérszékelyek visznek egy-egy korsóval reggelenként Szeredába. Ugy ősszel azonban, mikor a török-buzaszedsének vége s a kórét is learatják, a szekeres székely savanyúvízzel kereskedik. Az ilyent úgy hívják, hogy borvizes ember.

Bálint pedig szekeres, már t. i. szekere és lova van s így ősszel és tavasszal, míg nincsen mezei munka, ő is borvizes.

Kihuzta tehát a szekérszínből a szekeret, megkente hájjal mind a négy tengelyét; mert okos ember enélkül hazulról e nem indul. Avas háj a ház körül mindig akad s a kerék ettől éppen olyan jól forog, mint a degenyegtől, s ezért nem kell pénzt adni. Azután lehozta a hujából a borvizes üvegeket tartalmazó ládákat, szénát tett föl az utra. Ő már jól tudja, hogy mennyi kell,

föltette a gyékényfödelet a szénára, abrakot adott a lovaknak, fölhozta jobbik harisnyját, kitéta a szekerre nemcsak a zekéjét, hanem a szokmányt is, mert hátha esős idő következik. Az őszi és tavaszi eső pedig úgy átjárja az embert, hogy megludborosodik a háta tőle. A szokmányon keresztül pedig oda se néz neki János, annak ujjnyivatagsága sürke posztóján át nem hatol semmiféle víz. Végül megittatta a lovakat és befogott.

Igy fölkeészülve azután Bálint János elindult. A borvizkutig vele ment a felesége is, hogy segítsen az üvegeket megtölteni. Laesü, unalmas munka ez, tölcsérrel kell minden egyes üveget töltögetni s azután csak időre ledugaszolni. Mert ha azonnal ledugaszolják, a víz ereje szétveti az üveget. Ők azonban már igen jól értenek ehhez s így a művelet minden baj nélkül véget ér. Azaz dehogy, míg a dugaszolás foly, a szekér mellett legaléző lovacekák közül valamitől megijedt a szájbali, már amelyiket jobbról fognak a rud mellé s megfutamodott a falu felé.

Bálint János mérgesen dugta zsebre a pipát s ostorral a kezében zábrtölödvé kocogott megugrott lova után. Mikor Kászonba beérkezett, s még mindig nem érte utól, sem pedig szembe nem jött senki, hogy elfogja, elkeseredésében ilyen szóra fakadt:

— Oh, szüz Mária, pofozd föl a rusnya békáját, az azóta nemcsak Kászonból, hanem Szeredából is kifutott. Kutyatöringette, hisze' pedig mehet a szekervel eleget Tordáig!

Ekkor jutott eszébe Bálint Jánosnak, hogy pénteki nap van.

— Ennye, hogy a tűz vesse fel, — elmékedik tovább, — ha eszembe jut hamarabb, nem is mennek vala ma, 'sze hónap es nap van.

És kocogott szorgalmasan tovább, hogy izzadt. A lónak ugyanis négy lába van s ezért jobban tud futni, mint az ember, még ha olyan kicsiny, hitvány kabala is, mint a Jánosé. No

Matiné, kabaré, színházi est, hangverseny: a nagy közönség zsebmegéjtésének annyi módja áll rendelkezésre, hogy bármelyiket válasszuk is, a jó eredmény minden esetben biztosítottnak látszik.

Mint hogy pedig társas köreink, jótékony egyesületeink függőben mozognak, ha fölülről biztatást kapnak, vegyék kézbe a társadalmi akció-indítás ügyét közéletünk előkelői, hogy aktíve vagy passzíve, de valahogyan mindenki kivehesse a maga részét a testvérsegítés önzetlen, nemes munkájából.

A szeretet különben találékony: ezer utját, fortélyát ismeri annak, hogy minél hatékonyabban tudjon segíteni azon, akit szeret.

Épen ezért újra meg újra arra kérjük a város és vármegye nagyérdemű közönségét, hogy ne soká késlekedjék, hanem induljon el a szeretet nevében minél előbb s cselekedjék a megye árvizkárosultjai javára úgy, ahogy jó szíve parancsolja.

Csend a politikában.

Székelyudvarhely, aug. 2.

Tisza István politikájának nagy igazságait ma már az egész ország átérzi.

Maga az a tény, hogy az ellenzéknek az országot a politika ellen talpra állítania nem sikerült, már harczdöntő kudarca a kisebbségnek. Mert a demagógia legviszátaszitóbb fegyvereivel próbálkozott. Egy napról a másira vérvörös radikálisokká változtak azok, akik tegnap még a többes szavazati szisztémában látták a nemzet üdvösségét. Ellene fordultak a saját adóreformjuknak. Mindhiába. Látniok kellett, hogy az új kurzus megszemélyesítőjét: a miniszterelnököt

hatalmas többséggel választották meg újból képviselőnek, annak ellenére, hogy a kerületet az ellenzék elárasztotta. Látniok kellett, hogy törzsek függetlenségi kerületekben egymás után győztek azok, akik a Tisza politikáját írták zászlajukra. A törvényhatóságok bizalmi nyilatkozatai egymást érték.

Szerte az országban hatalmasan megnőtt a munkapárt presztízse. Az emberek büszkén vallják magukat munkapártinak és a Tisza névnek az ország határain belül is, kívül is hatalmas csengése van. Tisza István ma Európa vezető államférfiainak sorában emlegetik.

Maga a kormányzat sikerről sikerre halad. Stílus van a működésben; az a nyugodt megfontoltág, a melylyel a problémák megoldásához biztonyul, az emberekben a biztonság érzetét kelti. Az ország úgy érzi, hogy itt egy hosszú időre szóló berendezkedés készül, melynek a nemzet fejlődése történetében soha el nem enyésző és új korszakot jelentő nyoma lesz.

A Tisza-kormány nem politizáló, hanem dolgozó kormány, a mely a munka lehetőségét a parlamenti anarchia kiküszöbölésével megteremtette. Most bebizonyítani készül az országnak, hogy a parlamenti kerékkötésnek nem önző hatalmi célok érdekében vetett végot, hanem azért, hogy a felszabadult törvényhozási munkának hasznát valóban az ország lássa.

És az erős kormány mögött egységes párt áll. A kormányelnök valósággal a párt vezére. Nem a kinevezett vezére, hanem oly vezér, a kit a maga fajsulya a vezetésre egyenesen predestinál, s a kinek hivatottságát a párt minden egyes tagja lelkesedéssel elismeri, a kinek nemcsak politikai ereje előtt kényszerből meghajlik, hanem egész emberföltötti egyénisége iránt csodálattal van tele.

Mi sem természetesebb, mint hogy egy ilyen kormányzatnak sikere el nem maradhat.

KÖZIGAZGATÁS.

Árvizek és adóelengedés. Udvarhely-vármegye területének nagy részén tudvalegőleg a terméseket megsemmisítették azok az elemi csapások, melyek részint árvizek, részint jégesők, leginkább pedig a folytonos esőzés miatt beálló belvízességek és földcsuszamlások alakjában jelentkeztek, illetve napról-napra megújulnak. A károsodottak érdekében most az alispán helyettes főjegyző, Dr. Paál Árpád, a községi előjáróságokkal közli, hogy az elemi csapások miatt az adókra nézve nem csupán fizetési halasztást, hanem a folyó évi adók egy részének, vagy teljes egészének az elengedését is lehet igényelni. Szükséges tehát, hogy az előjáróságok az érdekelteket az adóelengedés lehetőségére kollőleg figyelmeztessék, s ami eljárást erre nézve 1909: XI. t.-cz. V. fejezete, illetve az 5000—913. sz. pénzügyminiszteri rendelet VI. fejezete előír, arról részletes tájékoztatást nyújtsanak. Különösen szükséges, hogy a károk bejelentésére, illetve a bejelentés késedelmének igazolására megszabott határidőket a közönség pontosan ismerje, tehát erre nézve a törvény 37., s a rendelet 100. és 102. §-aiban írtak szerint alapos kitanítást kell végezni. A községi előjáróság, illetve városi adóhivatal aztán a rendelet 101. §-ában előírt helyszíni szemlék pontos és sürgős jegyzőkönyvezéséről minden esetben gondoskodik.

*

Kiskoruak vadházasága. A belügyminiszter rendeletet adott ki az összes megyei és városi árvászekeknek, amelyben meghagyja, hogy a kiskoruak közötti vadházaságok továbbterjedésének megakadályozása végett az ilyen kiskoruak gyűnjait szigorúan büntessék, ha az ilyen összeállításban ők is hozzájárultak. Ugyan azt a büntetést a szülők ellen is alkalmazhatják, sőt jogukban áll a szülőt a szülei hatalom gyakorlatótól is

már hitványnek nem is hitvány biz az, mint a történet folyamán később kitudódik, hanem kicsiny.

Am kell, hogy mindennek vége szakadjon idővel s így most is cigányok jöttek szemben Csikszerezdából és azok elfogták a Csinos és visszahozták.

János libegve mondott Isten fizetését s azzal visszafordult. A pénztok azonban ahogy sem akart kimeni a fejből.

Igy nem valami jó kedvvel indult ennek az utnak s mondta is:

— No, ha valami baj nem lesz az uton, hát akkor engem se bizzanak Bálint Jánosnak.

De azért utra kelt.

Csikszerezdában nem sokat időzött, hiszen ott nincsen ára a borvizek. Megállott az Albert Balázs boltja előtt, vett egy pakli gyuját, egy négyes dobányt s azzal ment tovább Udvarhely felé.

A vásár azonban ahogy sem ígérkezett jónak s mivel a felesége Kolozsavárig tarisznyáit, Bálint János nem igen busult emiatt s Tordán hatyken kiáltotta oda Péter Jánosnénak, a Korona nagy fogadósnének:

— Ha kilevőz krajczárt ad egy üvegér, lelakom, de alább osztán apámnak sem!

Igy jutott el végre Kolozsavára. Már jó esteuden volt az idő, mikor a Feleki hegyen leereszkedett a szekér s megállott a két ágyú előtt, Viskánánál. Bálint János ugyanis borvizek útjaiban mindig Viskánhoz szokott szállni s a borvizmaradékot többnyire vagy Viskán, ez a sánta, vén oláh, vagy vele szemben Voit, az örmény boltos vette meg.

Most pedig éppen jókor érkezett, mind a kettőnek szüksége volt a vizre s csahhamar lerakatták az egész készletet.

Ekkor érkezett a város felől üres szekérral Daczó Samu, aki csikrákosai ugyan, de azért Bálint Jánosnak komája. Ő is ilyenkor borvizek. János örmében, hogy az árun oly hamar tudatott, azt mondta neki:

— Jön bé kijed komé, ebejt igyunk meg egy porczijó pálinkát.

A komé pedig nem azért volt Daczó Samu, hogy be ne mont volna. Be is mentek mind a ketten s ittak is nemcsak egy porczijóval, hanem kettővel is.

Viskánánál cigány muzsikált, — nem azért van közel a cigány-sorhoz, — azután oláhok ittak egy hosszú asztalnál.

És egyszer, — hogy esett, mint esett, ki tudná megmondani, — megtörtént Bálint János-sal és a komájával, Daczó Samuval, hogy összevesztet az oláhokkal. Pedig békés emberek voltak mind a ketten, ide a tova harmincz esztendeje, hogy járnak a borvizzal, sohasem volt semmi bajuk senkivel. Azonban egyszer esik meg az, a mi nem volt és az a valóság, hogy a pálinkától-e vagy mitől, de a két székely nekivadt és kiverte az oláhokat.

Mondta is aztán Daczó Samu:

— No baja-e kijed, koma, mos' má' fogjunk bé, s amig baj nem lesz, ahajt menyinytunk o'.

Bálint Jánosnak azonban hiába beszélt. Nem is vesztegette hát a szót, sokáig, hanem befogott s elhajtott.

A baj pedig mihamar bekövetkezett, — még pedig komoly baj, — mint a következmények mutatták.

A verekedés alatt ugyanis a cigányok elmenekültek s rendőrt hívtak. És a rendőrök, — szerencsétlenségére Bálint Jánosnak, ezáltal szokásuktól eltérőleg — azonnal jöttek és őt bekiéérték, hiába szabadkozott és hiába mondogatta a hívó szóra, hogy ő bizony — 'gygyetse menyen, — mert hát bevitték.

Reggelre kialudta a mámort, s amikor a kapitánysághoz vezették, szörnyen szegylete a dolgot.

A varosházán a kapitány szobája előtt egy egész sereg ember ácsorgott. Panaszosok egyrészt, nagyobb felokozat pedig beidézett vagy elővezetett, akik valami csinyt tettek, mint János, s most már a büntetés következik: pénzbürség vagy tömlőcz képében.

Bálint János szomoruan állt közöttük s egyte csak azt hajtogatta magában:

— Pénteki nap indultam el a szekervel, gondótam minnyát, hogy valami baj leszen.

Végre rákerült a sor s beszólította egy írrok.

Tiszteességtudón levette a báránybőr sapkáját, megsurolta vagy kétzer a kővön a csizmája talpát, kopogtat s azután belépik.

A kapitány szigorú hangon tudatta vele,

hogy verekedéssel és éjjeli csendháborítással vádolják s azután vallatni kezdte, hogy-mint volt hát a dolog.

Bálint János védekezni próbált, hogy így-úgy, ő részeg volt, nem ő a hibás, de hát az ilyen tisztá hiábavalóság.

Fölveszik a jegyzőkönyvet s azután a kapitány kimondja az ítéletet:

— Huszonöt forint, vagy öt napi elzárás.

Bálint János szomoruan néz a kapitányra, megcsóválja a fejét.

Megintálmom alásán, tekintetes kapitány' ur, az igen sok leszen.

— Kifizeti vagy leüli? — kérdezte a kapitány, oda se hallgatva a közbeszólásra.

Egy kis ideig még vakargatja a füle tövét és gondolkodik. Leülni könnyebb volna de hát az ilyen, tömlőczöt nem látott szabad székelyre szegyen...

Igy hát koterászni kezd a lajbiján. Kigombolja, ki azután ez ingét is és kebeléből kihuz egy zsinigre akasztott vászon zacskót s óvatosan kiolvassa az asztal sarkára a pénzt.

Nem is maradt a zacskóban egy krajczár sem. Ez is a borviz ára volt.

A pénzt átveszik, nyugtát is adnak róla s Bálint János most már megyn a szekerehez s a lovaihoz vissza.

Nem azon az uton indult haza amelyiken jött s így amint a város másik végén kihaladt, — a miut maga beszéli:

— Nézem, nézem a vámon tul s hát ahajt látom, tenger sok uriember s fehérenp van s néznek valamit. Nézem egy darabig, mert még ojat soha se láttam addig. Hallgassák meg, egy sereg sován ló vót s mindegyik lovon egy-egy komédiás ült s mindegyiknek másféle tarka gunyája vót, de lellem istenem min' sejemből'. No ahajt sorba állicscaák ökök, s egy ur egy zászlót rudról leereszt, s hát arra futni keznek a lovak. De ütök ökök a komédiások s kiabálni kezd a sok uriember s a sok fehérenp, hogy: Ádám, Ádám! Na mondóm ezek tisztá futóbolondok, 'eze Ádám az első ember vót, de rég meghót.

Asz' mondja mellettem egy ur, hogy kijed mit gondó', sze nem annak kijátuak, hanem aki a lovon ül s a nem Ádám, hanem Adámos vaj mi a tüzlángját monda vala. Hát nem jába kiaz-

felüggeszteni. — A rendelet kiadására az készítette a belügyminisztert, hogy ma a vadhászások 75 százaléka ilyen kiskorúak összeállításából kerül ki.

Báró Harkányi kereskedelmiügyi miniszternek a napokban érkezett meg az alispáni hivatalhoz kinevezését tudató leirata, melyben arra kéri a törvényhatóság közönségét, hogy fontos közérdekű feladatainak teljesítésében támogatni sziveskedjék.

A fedezetési állomások elnyerése. Báró *Daniel* Lajos, a Gazdasági egyesület elnöke felhívja azon községek előljáróságát, melyek 1914. évben fedezetési állomást ohajtanak elnyerni, hogy ezen folyamodásukat legkésőbb folyó év aug. 20-áig az alispáni hivatalhoz küldjék be.

A leánykereskedés ellen. *Sándor* János belügyminiszter igen érdekes kördirektívában hívja fel Udvarhelyvármegye figyelmét a leánykereskedésre. A vidéken az erkölcsrendeztetés terén — írja a miniszter — a visszatérítő állapotoknak ma is számos maradványa észlelhető, aminek oka nemcsak egyes vidéki rendőrhatalóságok közegének elöztesésében, hanem abban a körülményben is keresendő, hogy az egész közvéleményben és elsősorban az intézkedni hivatott hatósági közegekben számos olyan meggyökeresedett balvélemény található, amely valódi meleggya és kizsákmányolásnak, az emberkereskedésnek és a legkülönbözőbb üzelmeknek. Ily helyzetben mellőzhetlen szükségét látom annak, hogy a bordély ügy, a mai kor követelményeinek megfelelően kormányhatósági szabályozást nyerjen. Addig is míg ez a folyamatban levő tárgyalások befejeztével megtörténhetik, már most is sürgősen elrendeli a miniszter, hogy bár a kéjő és eltartója közötti viszony feltételeinek megállapítása azok egyezkedésének a tárgyát képezi, azok a megállapodások, melyek a törvénnyel ellenkeznek, érvénytelenek. Ehhez képest elrendeli, hogy haladéktalanul in-

bátak, met csakugyan ez jött legelsőbb visza.
Hát hiszik-e, csak fizetik neki a sok bángót.
No mondom én es esmét, hogy tolvaj komédiásos a nem jába futott: de még es kár neki annyi pénz, mer nálunk Szeredába, felijétt es csinának, mikor oda jönnek, más komédiákat es.
Hallgassák meg, — mongya esmét mellettem egy ur, hogy kijed mit beszél, 'sze ezek nem komédiások, hanem zsákkétt — vagy mi a fenének híjják s itt csak lovakot futtatnak.
No mondom, én hát el es eregének tovább es éppég indulni es akarok, mikor asz' mongya esmét es az ur: no bátya, a kijod lova, tudom nem futna ugy.

— Nem es vagyok bolond, hogy ugy kergetsem, met akkor nem visznek haza Kászomban.
— Pedig az többet érne, asz' mongya, mint egy szekér borviz, met többet adnának érte.

S ahajt csufolkodni kezd, hogy meg es kéne próbáljam, hogy a kizsákká szeker-venonyiba, vagy hogy a tűz langjába monta, ma' nem es tudom jól, futtasak, met ott, aki első lesz, negyven pengőt kap. Gondolom, a talána most éppég; de hát a min' széjel nézek hát látom, hogy mindenki odagyul s min' biztatnak.

No, mondom, velom attól nem bajoznak met az oiant nem szeretem s hogy min' biztatnak s asz' mongyák, nem merek oda állani, hát megmégelődöm én es a val hogy láttam es. hogy a gazda emberek jönnek a szekerekkel, levetem a gyéként s a ládákat s oda fordulok én es a szekervel.

Az én lovam az egyik, ez a szajbali ijedő escer escer s hát mikor egy sorba állunk, csak megszólal a katonna banda éppén mellettem. De megijed az én lovam, megkapja a szekeret s de futni kezd s utánna a többi, hogy még a sapkám es leessett.

De ingemet még az ördög sem ért volna utól.
S hát, hogy vissza kerülhetek, hát csakugyan egyék a pénz.

Hosuzura nyulók az azonban a történet, ha megvárnök, míg Bálint János végig elmeséli, hogy hogy megéljeneztek es hogy a sapkája mégis elvesztet a zürzavárban s két pengővel vett mást; de áldomást inni még esm ivott s így történt, hogy ezuttal is haza került a borviz ára.

tézkedés történjék az iránt, miszerint a rendőrhatalóságok az imént említett alapelveknek eljárásukban minden egyes esetben szigoruan érvényt szerezzenek, s az e részben bármilyen módon tudomására jutott visszaélésnek, mulasztásnak, erőlytelenségnek a rendelkezésre álló eszközök teljes súlyával való megtorlásáról gondoskodjanak.

A székelyföldi kepe megváltás.

— A római kath. papság gyűlése a kepe megváltás ügyében. —

Székelyudvarhely, július 31.

Az erdélyi egyházmegyei zsinat befejezése után Gyulafehérvárt a napokban tartotta meg értekezését a székelyföldi papság a régen vajdó — de még soha meg nem oldott kérdés tisztázása végett.

Ha történetek is eddig lépések az ügy érdemét illetőleg, de az eddigi lépések súlyát s fontosságát messze túlhaladta ugy fontosságra, mint elhatározó akarata nézve is az erd. zsinattal kapcsolatban lefolyt gyűlés. E gyűlésen jelen volt minden székelyföldi plebánia képviselője, a pápók és a székeskapitánus kiküldöttje. Az érdekeltek személyek nagy száma jelenléte tette e gyűlést oly fontosná, mely tartalmaz anyagával, a felszólalók egyéniségével és felszólalások komoly természeténél fogva hivatott az illetékes tényezőktől döntést provokálni. A gyűlés elnöke *Tamási* Áron nagyprépost, előadója *Pál* István apátkanonok, udvarhelyi plebánus, jegyzője dr. *Szekeres* volt.

Pál István előadó ismertette a kepe eredetét és történetét és mibőlletét, mint olyan teljesítményt, amely a hívek vallásos érzésének lelkipásztorki ellátására irányuló teljesítmény volt, de amely nem tévesztendő össze mégsem a dézsmával vagy a párbérral. A kepe jogi alapjainak megítélésénél csupán akademiák, illetőleg teoretikus természetű adistinkció, hogy személyi teher a kepe, vagy csak földteret. A lényeg marad egy s ugyanaz; t. i. a kepe megváltandó. A dolog e lényegét tartották szem előtt azok az előkészítésszerű lépések, melyek történtek az erdélyi Státus és a tunsádi székyei kongresszus részéről, de amelyek mind a mai napig poros akták lapjain várják a sürgős lépést, az erélyes kezét. Mikor már azon a ponton állott a kultuszminiszterium, hogy a státus volt referensének, *Pál* Istvánnak kidolgozott tervezetét kellő tanulmányozás után tárgyalás alá akarta bocsájtani a volt minisiteri tanácsos, *Váradi* Á. a személyi és kormányváltás ismét bizonytalan időre hátravetette a végleges döntést. Mivel sem a multban, sem a jelenben egyáltalán semmi nyoma sincs a székyei kepe-törvénynek — megfelelően a kepe — liberum officium voltának — a kepe megváltásának sürgetésekor mint jogi alapra kell helyezkedni, hogy a székelyföldi papság a kepe megváltásakor a dézsmával azonos s egyenértékű praescriptio kiván ellenértékképpen; s tekintettel arra, hogy e czímen szedi is az állam az adót. köteleessége tehát a székyolynép válláról es súlyos terhet — lehetőleg felekezetre való tekintet nélkül, jóllehet a közelmultban a felekezettek egyházi hatóságához átküldött s e kérdésre vonatkozó átiratokra felelet sem érkezett, levenni. *Pál* I. előadó kérte a papságot, hogy erre az álláspontra helyezkedve kérje sürgősen a kepe megváltását. Miután *Tamási* nagyprépost elnök feltette a kérdést, a papság illetőleg az értekezlet egyhangú lelkesedéssel tette magáévá az előadó előterjesztését.

Dr. *Kászonyi* miután köszönetet mond *Pál* István apát-plebánosnak a tőron végzett óriási munkájáért csatlakozott minden előterjesztéshez, s hozzáadta indítványát, hogy még egyszer keressék meg a felekezettek hatóságait, hogy a kepe megváltás az egyetemes székyesség teherkönyvése legyen, s ha majd döntésre kerül a sor, részen kell lenni a kepe megváltás módosztatánál, hogy a székyelmentés nagy szociális gondolata és kivitele ne vonja maga után az érdekeltektől papság károsodását.

A Státusnak jelenlevő referense, dr. *Fejér* Gerő előadta mindazokat a lépéseket, melyeket a Státus eddig tett a kepe megváltás érdekében és azokra a tervezeteket es elhatározásokat, melyeket jövőben fogantatosítani fog minden fórumon, ahol a kérdésnek el kell majd dőlnie. Bizonyos, hogy e gyűlés után a kepe megváltás kérdése fejlődésnek újabb fázisába jutott, minden érdekeltektől közeg hallatva a maga szavát, mindenik felszólalásból megérzett a sanaryu helyzetnek átlát szomorúsága, a komoly es erős elhatározás, hogy végre-valahára levesszük a székyei nép válláról azt a terhet, melyet hordott eddig becsületesen hordott századokon át, de a melynek megkönnyítését a szociális érzés es a lelkipásztorki teljes

függetlenség eszméje diktálja. A székyei népméltóság bekövetkezendő sorozatos jótéteményeinek első köve legyen — a kepe megváltása — s várjuk a segítséget: Magyarország felelős magyar kormányától. **kf.**

Székelyudvarhely számokban.

— A polgármester jelentése. —

Székelyudvarhely, augusztus 1.

Az 1912. év közigazgatásáról *Gothárd* János polgármester az imént tartott képviselőtestületi közgyűlésben számolt be. Jelentéséből a következő részleteket vesszük ki.

— Midőn az 1912. évi városi közigazgatási zárszámadások elbírálás es jóváhagyása végett a képv. testületi közgyűlés előtt állanak, a mult 1912. évre vonatkozó jelentésemet általánososságban a következőkben teszem meg. A mint a város képv. testületének minden egyes tagja előtt is ismeretes a mult év közigazgatási tekintetben igen gyengének, sőt rossznak mondható, mert a mig egyfelől a rendkívüli időjárás es sok esőzés nem csak mezői terményeinket tette tönkre, hanem a mi kevési terményt a pusztulástól meg lehetett menteni — gyenge lévén annak minősége — azt sem lehetett kellőképpen értékesíteni. Igen természetesen tehát, hogy a természetlen gazdasági év oly nyomasztó hatással volt városunk kisiparjára es kereskedelmére, hogy kereskedők a legnagyobb erőfeszítéssel, kisiparosaink pedig igen sok esetben nélkülözésekkel voltak csak képesek magukat es családjaikat fenntartani. A természetlen gazdasági év folytán bekövetkezett még a balkáni háború is, mely pénzügyiainkat tette érzékenyebbé es annyira, hogy takarékpénztáraink a legjobb indulat mellett sem voltak képesek hitelt kereső kereskedők es kisiparosaink igényeit teljesen kielégíteni. Ezt a gazdasági es pénzügyi válságot városi gazdasági életünk is nagyon megerőzte, s monnyiben piaci- es közevetvámunk bevételei, valamint fogyasztási adóink es egyéb jövedelmeink visszaesést mutatnak, községi pótdadóink felhajtása körül pedig kisiparosaink nyomasztó anyagi helyzetét igen sok esetben tekintetbe kellett venni.

A mult 1911. es 1912. évben alkotott, a képv. testületi közgyűlés által elfogadott, felsőbb jóváhagyást nyert es életbe lépett szabályrendeleteink a következők: 1. Szabályrendelet a gyámoltak es gondnokoltak pénzének gyümölcsösztetéséről. 2. Szabályrendelet a városi tisztviselők es alkalmazottak botegység esetén való biztosításáról. 3. Szabályrendelet a kéményseprési iparról. 4. Szabályrendelet a városi szülészokról. 5. Szabályrendelet a városi piacrendezéséről. 6. Szabályrendelet a hatósági bizonyítványok kiállításáért járó díjak szedéséről.

Az 1912. év folytán a következő városi építkezések végeztek: 1. A katonai lakatya udvarán levő szekérszín kibővítése. Befektetett tőke 4203 korona, a befektetett tőke utáni jövedelem 6%. 2. Szintúle a katonai lakatya udvarán levő gépfegyver raktár felépítése. Befektetett tőke 2994 korona, a befektetett tőke utáni jövedelem 6%. 3. A régi vágóhid telken épített bérház. Befektetett tőke 11,000 korona. Évi bré 2100 korona, 19%.

Városunk vízvezeték es csatornázással való ellátására vonatkozó előmunkálatok folyamatban vannak. A vízvezetékre vonatkozó előterv es költségvetés már el is készítették es a város rendelkezésére bocsájtatták. A csatornázásra vonatkozó előterv es költségvetés azonban a belügyminiszteri műszaki osztály által még elkészítve nem lett. Ennek elkészítése vármegyénk főispánja által, valamint általam is személyesen mult hó 30-án meg-sürgöttetett s így reményesünk lehet, hogy rövid időn belül csatornázás előtervünk es költségvetésünk is rendelkezésünkre fog bocsájtanni s akkor a képv. testületi közgyűlésnek es tárgyban hozott határozata értelmében egy vízvezeték, mint csatornázási részletes tervek es költségvetések elkészítése iránt a szükséges intézkedések meg fognak történni.

Piacrendezésünk s piacrendezésünkkel kapcsolatos kizsájtításokra vonatkozólag a békés egyezkedések folyamatban vannak.

Vágóhidunknak a közegészségügyi követelményeknek megfelelő átalakítása, felszerelése es léghűtéssel való ellátása tárgyában hozott képv. testületi határozat értelmében az arra vonatkozó törv. a *Nikolszon* gyár által elkészítettet s jelenleg a képv. testületi közgyűlés elbírálása es jóváhagyása alatt áll.

A város adminisztrációját a következő adatok tünteti fel: A városi tanácshoz 14007 drb, az árvászekhez 976 drb, a rendőrséghez 4478 drb

érkezett iktatóra. Képviselőtestületi közgyűlés 16 volt. Iparigazolvány és engedély 32 esetben adott ki. Iparos tanoncz 88 szegődtetett be; a családnyilvántartásba bevezetett 361, tánczenegő 76, vadászjegy 46 adatott ki. A tolonczoltak száma 118. A szegényalap javára kiméretett 1649 K büntetéspénz. A közpénztár bevétel 270360 05 K, kiadása 263814 12 K volt. Közevetvám bevétel 6933 K, kiadása 5726 K volt.

Állami egyenesadóban 99971 K, illetékben 4107 K, iparkamarai illetékben 1608 K, fegyveradóban 362 K, hadmentességi díjban 1089 K, országos betegp. 4845 K, utadóban 9414 K, megyei pótdadóban 1724 K folyt be.

A gazdasági állapotra nézve: A város szarvasmarha állománya 1120 drb szarvasmarhából, 78 bivalyból állott; volt 332 ló, 909 sertés. A városrokon árttak 5329 marhát. Levágtak 1379 marhát, 867 borjut, 1788 sertést, 1111 juhot és 6142 bárányt. Elhullott 137 állat.

Az egészségügyet illetőleg: halálozást eset volt a kórházzal együtt 253, melyből 87 kórházi eset. — Született 127 fiú, 107 leány, összesen 234. — Házasodott 84 pár. Az összeirt óvó és tankötelesek száma 1825 (fiú 1201, leány 624). — Besoroztak 42 egyént.

A vámbevételek összege 3291255 K és a fogyasztási adók bevétel 6435141 K-t tettek ki.

A Székely Dalegylet ünnepei.

— Az Országos Magyar Dalszövetség üdvözlöte. —

Székelyudvarhely, aug. 2.

Évek óta tartó kegyeletes szokásához képest a Székely Dalegylet ezidén is fölkeresi a fehéregyházi honvédelemért és a segesvári Petőfi-szobrot, s mindkét helyen Székelyudvarhely város közönsége nevében koszorukat helyez. Mindkét helyen a koszorúletétel nagyobb szabású ünnepek között történik, s így lesz az e hó 3-ikán is, mikor ugy Fehéregyházán, mint Segeváron a Székely Dalegylet kiemelkedő közreműködésével fognak lefolyni a koszorúzó ünnepek. Fehéregyházán két éneknézettel és ünnepi beszéddel fog résztvenni a dalegylet.

Az ünnepek Fehéregyházán fél 9 órakor kezdődik a Székely Dalegylet által előadott Szózat. Imát mond Sipos Árpád ref. lelkész. Az ünnepi beszédet Papp Mózes gimn. igazgató tartja. Innen felvonulás fél 11 órakor Segevárra a Petőfi-szoborhoz. Ott 11 órakor kezdődik a másik ünnep, mikor is a Székely Dalegylet Révfi Géza „Revdületlenül” című férfikarát adja elő, Dr. Benedek Aladár ünnepi beszédet tart, utána a koszorúk lebonyolozása következik, s végül a Székely Dalegylet adja elő Hoppe Rezső „Daloljatok” című férfikarát. Székelyudvarhely koszorúját Fehéregyházai Herczeg Lajos, Segeváron Bálint József fogja lebonyolozni.

Megemlítendőnek tartjuk, hogy a székelyudvarhelyi koszorúk közül az egyiket a helybeli oltáregyesület tagjai fonták, a másik a dalegylet költségén készült. És végezetül feljegyezzük ide, hogy a Székely Dalegylet kegyeletes ünnepéhez szép üdvözlő szavakkal hozzájárult az Országos Dalosszövetség nevében Dr. Bárcay István székesfővárosi polgármester is. Az üdvözlő levél szövege a következő:

„A Székely Dalegylet tisztelt Elnökségének, Székelyudvarhely. Abból az alkalomból, hogy a Székely Dalegylet, mint már évek óta, ugy ez alkalommal is részt vesz a segesvári Magyar Polgári Kör augusztusi ünnepélyén és szép énekével érdemesen járul hozzá Petőfi halhatatlan emlékének megünnepléséhez, a Magyar Dalosszövetség legmelegebb üdvözlését küldöm Önöknek és arra kérem Önöket, fogadják szívesen szerény ajándékunkat, mint őszinte nagyrabecsülésünk hírvivőjét. Megkülönböztetett dalostestvéri üdvözléssel: Bárcay elnök.

Dalosszövetségünk ez a figyelmes üdvözlés biztonyára további lelkes buzgóságra készíti, de emellett ez a megnyilatkozás-élenk tanúsága annak a nagyrabecsülésnek is, mellyel az ország arra hivatott nagy testülete a Dalegyletünk által apolt és fenntartott kulturális tevékenységet jutalmazásra és külön üdvözlésre méltónak találja.

Az eszményok felé való törekvés igazi szép diadalát látjuk ebben.

A megmozdult föld.

Székelyudvarhely, augusztus 3.

Kézd kialakulni a maga megdőböntő valóságában az a pusztulás, mely a beteken át tartó esőzések nyomán Udvarhelyvármegyére nohezedett.

A megye minden részéből egymásután érkeznek be a jelentések a károsodásokról. Amig a pár héttel korábban lezajlott jégesők és felhőszakadások mintegy 80 községünket látogatták meg, addig az átitatott föld nem kevesebb, mint 32 községünk határában rázza meg öreg hátát, így nyomán házak, termőföldek, s így ekzsztenciánk semmissüljenek meg.

*

A földcsuszamlás következtében Korondon 6 ház, 8 gazdasági épület, Athán 6 ház, 5 gazdasági épület, Parajdon 2 ház, 1 gazdasági épület, Lővétén 75 ház, 100 gazdasági épület, Magyarzskadon 9 ház, Székelykeresztúr 1 ház semmissült meg; ezen kívül Korondon 21 ház, 11 gazdasági épület, Alsósófalván 6 ház, 2 gazdasági épület, Felsősófalván 2 ház, 2 gazdasági épület, Siklódon 3 ház, 6 gazdasági épület, Szolokmán 1 ház, 2 gazdasági épület, Kűsmődön 2 ház, 1 gazdasági épület, Parajdon 2 ház, 5 gazdasági épület szenvedett jelentős rongálást, ezen kívül a siklói kőgátak közül tizenhatet sodort el a víz.

Meg van állapítva, hogy földcsuszamlás Lővéte, Magyarhermány, Zsákdó, Szentdemeter, Rava, Gag, Csekefalva, Medesér, Tordátfalva, Csehfalva, Hidegkut, Andrásfalva, Parajd, Alsósófalva, Korond, Atyha, Siklód, Szolokma, Kűsmód, Pálfalva, Telekfalva, Miklósfalva, Derza, Betlenfalva, Tibód, Szentkirály, Bögöz, Vágás, Sűk községek és Székelyudvarhely város határában történt, természetesen roveteg kárt és helyenként elháríthatatlan közlekedési akadályt okozván.

E héten Gyepes községből jelentettek nagyobbabású földcsuszamlást.

Lickl Károly gazdasági felügyelő távirati jelentésére a kereskedelemügyi miniszter Szedlacssek László miniszteri mérnököt küldötte ki a közutakon történt károk megállapítására. Szedlacssek mérnök e hét folyamán Leichner Gyula főmérnök és Török Zsigmond mérnök társaságában beutazta a megyét, melynek rendén felvették a károkat.

*

Jelentették, hogy a földművelésügyi miniszter Ugron János főispán előterjesztésére az árvíz károk nyomán előállott inség pillanatnyi enyhítésére 1000 K-t utalt ki. E héten a minisztertől újabb 5000 K érkezett a lővétei károsultak részére a főispán kezébe. Ezen összeggel gabona félék vásároltak. A Józsviv egyesület is egyelőre 800 K-t küldött a lővéteiek, 500 K-t pedig a bágyi jégkárosultak részére.

Gróf Mailáth Gusztáv püspök a lővétei plebános kezébe küldött nagyobb összegű segélyt. A dobogó-fürdői kolónia 60 K-t adományozott a lővétei sorssújtottaknak.

Ugron János főispán a megyét ért nagymérvű károkról részletes jelentést terjesztett a miniszter elé.

Intézkedés történt a tekintetben is, hogy a községi eljárások az érdekelteket adóelengedések kérése felől kioktassák, ugyszintén, hogy a kevésbé károsult közönség adományával igyekezzék szerencsétlen sorban levő embertársait segíteni.

A házalók megrendezési szabályozása.

A helybeli ipartársulatok panaszt emeltek a székelyföldi iparfejleszt. miniszter. biztonnál, Dr. Bernády György főispánnál, az ipartörvény 50. §-ban foglalt rendelkezéseknek, továbbá a házalási és megrendelések gyűjtéséről szóló törvényes intézkedések kijáratása és a heti vásárok alkalmával észlelhető visszaesések miatt. Bernády

intézkedés végett az ügyet közölte Góthárd János polgármesterrel, ki kérdésünkre kijelentette, miszerint a tekintetben a vonatkozó szabályrendeletet a városi képviselőtestület már régen elkészítette, s az jóváhagyás végett a miniszteriumban időzik. A maga részéről is — ugymond a polgármester — a legteljesebb mértékben méltányolja a városi iparosok és kereskedők jogos kívánságát, s különös gondját képezi ezen szabályrendelet jóváhagyásának kisúrgatása.

HIREK.

Székelyudvarhely, aug. 3.

A 90 éves Petőfi

ki tudná ma elképzelni, az ősz haju aggasztányt, amint a főváros egyik emeleti lakásán karszékében ülve tündök a napi eseményeket? ... Háboruk zajához szokott fülébe felsüvöltönnék rikkancsok sikoltásai „elveszett alkotmányról” s a nálunk oly mindennapivá lett „hazaárulók”-ról. Lapjainkból szemébe tolokodnék jelenünk minden gyűlöltésége és harsonázó érdekarca, egykor nemes veretű igazságok és ideálok frázisokká bitványodott rongya, feltörekvő alpáthoz hazug zsi-vaja. Mit szólna napjaink történetéhez a költő aggastyán? *Esért* haltak meg oly tömegesen kortársai? *Esért* indult ő is a harc mezéjére? *Esért* a meghasonlott nemzetért? ... — Hogy reszkető kezével meg egyszer megfogná a tollat, hogy egy lángoló dallal szálljon sikra a jogfosztottakért? Hogy kibékülve Goethe felfogásával, követné őt s egyszerűen „undorodna” minden politikától? ...

Nagy emberek szellemét képzületben is lehetetlen átültetni más korszakok földjébe, annyira magukból nőtt ki minden érzésük és minden gondolatuk színe és ereje. Lehetéges-e egyáltalán aggastyánnak elképzelni a szerelmi dalok és tüzes dythirambok lantosát? Nemzetek képzetele már rég örökifjúvá fonta át alakját repkényével s mint ifjú fog élni előjövendő nemzedékek emlékezetében. Bennünket minden lépésünk a sir felé visz: elhull virágunk, eliramlik az élet... Ő azonban még ott is fiatal marad; „még akkor is, ott is örökre szeret!”

De csodálatos, hogy soha ifjú költő szellemében nem volt annyi komolyság, mint az övében. Meistere volt nemzetének a hazaszeretében, a tanulóknak az önművelődésben, a fiataloknak a szerelemben, a férjnek a gyöngédségben, a fiúnak a szülőszerelemben, a barátának a hűségben, az apának a fiáról való gondoskodásban. Vagy ki hagyott több vagyont s nemesebb zengésű nevet fiára, mint ő? Ki szeretett és prédikálta a szerelmet változatosabb hangokon, mint ő? Krisztus a földre jött, mondván: Szeressetek! Petőfi az ígét dallá formálta s szíve mint egy hatalmas, mély zengésű harang, minden felekezetet egybehív imára, mondván: szeressétek egymást mindannyian, szeressétek a hazát, a nemzetet, a szabadságot, a világszabadságot!

Egész ember volt fiatalon is. Előttünk van ma már életének minden mozzanata, szeplőtlen jellemének minden adata. „Nem ismerem nálam nemesebb gondolkodású embert”, mondá magáról s valóban ugy érezzük, hogy ha Schiller Művésznak helyzetébe kerül: életünket örömmel toszák kezébe. Vannak ismerőseink, kikkel órákon át együtt vagyunk. Barátaink és szeretteink, kikkel sorsunk összekötve. Rokonaink, kiknek mindég van mosolya számunkra. Mik ők ő hozzá képest? Petőfi kilép a mult rájárából s közelebb jó szívünkhoz mindannyiunknál...

Hiszzen ő volt első nevelőnk! Első nagy-ember ismerőseink a gyermekkorban, ideálunk a férfikorban, édes-bús emléktünk az élet estéjén. Tőle tanultuk szüleinket nemesebben szeretni. Ő értette meg velünk először a hazaszeretetet. Megtanított levelet írni kedvesünknek; tőle tanultunk törekvést, becsületet, emberséget. — Idegen nemzetek tapsaiból az első babérlevelet ő szakította nekünk. Ha ide jön hozzánk, ő rá mutatunk; ha

mi megyünk más országba: rá hivatkozunk. Ó a kalauzunk a nagy világ utvezetőjében; talizmánunk és kincünk, bölcseségünk és örömünk, ó a mi jó, egyetlen, örökéletű édes Potófi Sándorunk!...

Van-e magyar ember, aki műveit és életét olvasva mindezt ne érezné? Kijűzünk el ezért a töredékes gondolatokkal igénytelen koszorunkat mi is a szoborhoz, melyet székely testvéreink hódolatuk jeléül megkoszoruznak. h. j.

Az árvizkárosultak segélyezése.

A folytonos és szűnni nem akaró ezőzés a az állandó felhőszakadások okozta árvizek, földcsuszamlások és még megközelíthetőleg sem kiszámítható mezőgazdasági károk Udvarhelyvármegyét talán az egész országban legkegyetlenebbül sújtották és igen sok közsegregyüket teljesen tönkretették.

Minden rendelkezésre álló eszköz felhasználásával és a legmehszabemenő buzgóssággal oda kell irányulnia minden tevékenységünknek, hogy a nyomorba jutott lakosság inségén a lehető legnagyobb mértékben enyhítsünk, s mikor ebből a célból a legkiterjedtebb módon igénybe vesszük polgártársaink áldozatkészségét, nem szabad elfelednünk, hogy elsősorban minket terhel a legközvetlenebbül szerencsétlenségbe jutott testvéreink segélyezésének kötelessége.

Ebből kifolyólag Dr. Paál Árpád főjegyző napokban kibocsátott felhívásában arra kéri a vármegye elemi csapások által kevésbé károsított közönségét, hogy kezdjen mozgalmat az éhínség küszöbén levő községek részére szülő adományok gyűjtése érdekében és igyekezzék komoly buzgóssággal odahatni, hogy a megindított gyűjtés a várható legjobb eredményre is vezessen. A befolyt nemeslelkű adományok Udvarhelymegye alispánja címére közvetlenül a székhelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalhoz küldendők, hogy innen az inségesek közt, szenvedett kárak arányában méltányosan és igazságosan mielőbb szétosztható legyen.

Tanitók a honvédeleméknél.

Az Udvarhelyvármegyei Népmvelési Egyesület és a vármegyei Ált. tanítóegyesület karöltve rendeztek egy nagyobb szabású kirándulást most július 31-ikén a fehéregyházi honvédelemékhöz. Már az előzetes bejelentésekből tudni lehetett, hogy a kegyeletes kirándulás népes lesz s a honvédeleméknél tartandó ünnepély teljes sikerrel jár. Nem csalódtunk, mert a vármegye tanítósa daczára a 31-ikén reggeli szakadó eső- a zord időre, mégis impozás számban vonult fel s tanujelét adta mélységes honfui szeretetének. Többen maradtak le a távoli vidékekről, kik a zord idő miatt voltak kénytelenek otthon maradni, azonban annál többen jöttek a vasútvonal mentén fekvő községekből. A vármegye határán az ünneplő tanitók száma már 50-re emelkedett s azután is többen sorakoztak a zászló alá.

Mikor Fehéregyházra ért a lelkes csapat a felhők is foszladozni kezdtek s a nap jótékony sugara melegen tüzött le. Az ünnepély előtt a telepes községet s a gróf Haller-féle kastélyt és kertét járták be az ünneplők, mely után 9 órakor a kastély előtt sorakozva Bene József ottani jegyzőnek a nevezetes nap történeti elbeszélése közepette vonultak ki az emlékhöz, hol nyomban megcsendült a nemzeti ima és szólt a lelkes ének fel a nemzetek Istenéhez. Egy gondolat bánt engemet című költeményt Szabó Mózes rugonfalvi tanító szavaltja teljes érzéssel, mely után Embery Árpád tanár lépett a körben felsorakozott tanitók közé és tartott igen költői lelkieltű, hazafui érzelmekben gazdag, magas szárnyalású beszédet. Mesterien, élénk fantáziával hozta párhuzamba Potófi Sándor ideális életét és tüneményes emulását a közelebbi lelkesen és pontosan teljesítő magyartanító életével, emulásával. Beszéde megadás és felemelő volt és szem nem maradt szárazon, annyira magával ragadta a tanitók lelkiületét. Utánna Gyerkes Mihály beszélt szintén igen szépen a tanítósság hivatásáról, mely után Székely

Gábor telekfalvi tanító szavalt Bajzának „Házamhoz” című költeményét. A lelkes ünnepeket a Szózat hangjai zárták be. Ünnepele után megtekintve a kis muzeumot, bevonult a társaság a községbe, hol rövid tíz órai után vonatra ült — Székelykeresztúron megzakítva az utat az ünnepele elköltése végett. Vidám hangulatban telt az idő a fehére asztalnál, hol Chalupka Rezső kir. s. tanfelügyelő a népmvelési egyesület és tanító egyesület elnökeire, Embery Árpád versben a vármegye tanítósa, Szász Béla, Hajdú és Chalupka tanfelügyelőkre stb. stb. mondottak pohárköszöntőket. Az esti vonattal egy kedves nap emlékeit vitte magával haza az ünneplő tanítósság.

Gróf Mikos János szombathelyi megyés püspök július 31-én délután fél 5 órakor automobilon Zaboláról Székelyudvarhelyre érkezett és a plebánián szállt meg. Aug. 1-én reggel, miután szent misét mutatott be a plebánia templomban, folytatta autójával utját Gyerygón át Toroczko-szentgyörgyre, hová sógora, gróf Seácseny Miklós párisi nagykövét látogatására megy, hogy a Seácseny gyermekeinek a bérmlás szentségét kiossza.

Dr. Solymossy Lajos — nyugalm-ban. Székelyudvarhely város és Udvarhelyvármegye közeletének egyik kiváló férfa készült eltávozni arról a jelentős állásról, melyre évtizedek buzgó, eredményes munkássága révén felsőbbhatósága és a társadalom állította. Dr. Solymossy Lajos az állami főreáliskola igazgatója, aki még a mult év folyamán beadta nyugdíjazás iránti kérvényét — mint értesülünk — a közeli napokban már meg is válik hivattaától és nyugdíjba vonul s egyszerűsége el is távozik a városról, hol közel negyven évet meghaladó községigazgatással el nem eülvő érdemeket szerzett. Dr. Solymossy Lajos 37 év óta áll a főreáliskola élén s az ő kitartó munkásságának köszönhető, hogy a székelyföld ezen egyetlen reáliskolája díszes hajlékban van elhelyezve és országos renomméja van. A távozó igazgató évtizedekre terjedő szolgálata alatt a legkényesebb kérdésekben is mindig kiváló tapintattal és alapos szakavatottsággal érvényesítette nagy képességeit és most távozása érthető veszteséget jelent az iskola falain kívül a nagy társadalomra nézve is, melynek kiváló szeretettel volt munkása. Aránylag egész fiatalon fordult feleje a reformátusi egyháznak bizalma, mely őt aztán a főgondnoki székre ültette, s mint egyháznak igaz munkása dolgozott széleskörű tudásával, ernyedetlen szorgalmával s azzal a vaskövetkezettséggel, mely őt jellemzi s melynek rugója mindig az ügy iránt való lelkesedése volt. Dr. Solymossy Lajos mindig a munkában és annak eredményeiben kereste és találta meg fáradozásainak jutalmát s most amikor távozik körünkől fáljaljuk azt, mert a közéletnek egy tevékony buzgó tagját veszítjük benne. A távozó igazgató családjával Budapestben telepedik meg.

A városi szépítő-egyesület alapszabályaira vonatkozólag — melyet tudvalevőleg egy pár hónapja alkotott meg egy évégett összejött közgyűlés — a napokban kelt határozatában arról értesít a belügyminiszter, hogy az alapszabály olyan pótlásokra szorul, mely szükségesé teszi, hogy az újra tárgyalassék s azután hozzá felterjesztessék.

A vármegye új térképe. A vármegyének az új közigazgatási beosztás szerinti térképe hiányzik s a régi térkép részint az új közig. beosztás, részint a megváltozott helységek miatt már használhatatlan. A vármegye tanítósságának erre vonatkozó panaszát, kik az iskolai oktatásnál a régi térképet nem használhatják, orvosolja a vármegyei népmvelési egyesület, midőn legutóbbi vál. ülésében kimondotta, hogy a vármegyének az új közig. beosztásnak megfelelő térképet kiadja, ha a tetemes költségekben az illetékes körök támogatását megnyeri. A kiadás költségeire ez évben 50 K tőkésített, a jövő évre pedig költségvetésben gondoskodik a fedezetéről. A teljesen modern alapon készített térkép tervezetének összeállítását Hajdú Ferenc kir. tanfelügyelő elnökléte alatti bizottságra bízták.

Szolgálati érdemkereszt. A király legfelsőbb elhatározásával egy „omlékkereszt”-nek nevezett szolgálati jelet alapított. Ezen emlékkereszttel az 1912—1913-iki krízissel összefüggő különös katonai rendszabályok alkalmazásáért a cs. és kir. közös hadsereg és haditengerészet, a honvédség, továbbá a csendőrség, valamint a pézúgyőrség, a m. kir. határrendőrség és az állami erdészeti személyzet, végül az önkéntes egészségügyi ápolás személyzetének erre igényjogosultsággal bíró és az illetékes parancsnokságok, csapatok, intézetek és hatóságok által kijelölt egyénei fognak ellátatni. Azon igényjogosultak részére, kik időközben a nem tényleges viszonyba már visszahelyeztetettek, az emlékkeresztet, az azokhoz tartozó szalagokkal együtt, az állomány- (csapat-) tettek által, a nyilvántartó hatóságok útján, az illetékes előfoku közigazgatási hatóságoknak fogják megküldetni. Az alispáni hivatal felhívja mindazokat, kik ezen érdemkereszt elnyerésére jogosultak, hogy ez irányú kérvényeiket az alispáni hivatalhoz nyújtsák be.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Pető Leó székelyudvarhelyi és Dr. Michelbach Béla karánesebi törvényszéki jegyzőket, ugyazintén Orbók Lajos megyei járásbíróági és Lepedát Zakariás székelyudvarhelyi törvényszéki irnokot kölcsönösen áthelyezte.

Rendőrfőkapitány hivatalba lépése. Szakáts Zoltán ujonnan kinevezett rendőrfőkapitány hivatalát július 30-án foglalta el, mely alkalommal ünnepélyesen üdvözölte őt a rendőrség hivatali személyzet és a rendőrlégénység. A tisztelgők nevében Dr. Ferencsy Béla rendőrfőkapitány tartott beszédet, melyre válaszul az új főkapitány megköszönte az üdvözlést, s rövidesen rámutatva azon fontos kötelességekre, melyek a közönség élet és vagyonbiztonsága érdekében a rendőrségre hárulnak, lelkiismeretes és czélutadatos munkára hívta fel a megjelenteket. A tisztelgés után Soó Domokos városi tanácsos közbenjöttével megtörtént a hivatal formális átadása is.

Helyettesítés. Székelyhidyi Viktor, az udvarhelymegyei kirendeltség vezetője aug. 19-éig szabadságra ment. Távollétében a hivatal vezetésével Eördögh Zoltán gazdasági gyakornok bízott meg.

Mailáth Gusztáv kalocsai érsek. Mint most értesülünk, gróf Mailáth Gusztáv kinevezése még okvetlenül az ősz előtt megtörténik, úgy, hogy a november elején összehívó katolikus nagygyűlésen gróf Mailáth Gusztáv már mint kalocsai érsek fog elnökölni. — A Mailáth kinevezésével megüresedő gyulafehérvári püspöki széket Fatcher Antal nagyváradi felszentelt püspökkel fogják betölteni.

A népmv. egyesület vál. ülését f. évi július hó 27-ikén tartotta meg Hlatky Miklós elnökléte alatt. Az iskoláktól beérkezett kérvényeket elintézték, a vármegye új földrajzi térképét kiadni határozták. Elfogadták Chalupka Rezső kir. s. tanfelügyelő javaslatát a fehéregyházi honvédelemékhöz megkoszorúzására nézve s az ünnepele beszéd megtartására Embery Árpád tanárt, egytagot kérték fel. Segélyek felosztásával a titkárt megbízták. Elnöki intézkedések bejelentése és tudomásul vételével ért véget az ülés.

Korondi fürdőorvos. Korondi-fürdő tulajdonosa Dr. Kurtus Valéria lemondásával a fürdőorvosi teendőket Dr. Balogh Zsigmond áll. vasuti orvost bízta meg.

Árvizkárosult kisiparosok. Az országban végig vonuló romboló árviz igen sok esetben kisiparosok szerszámait, munkaeszközeit is elsodorta. Tekintettel arra, hogy az ily módon károsult kisiparosok a kereset lehetőségétől megfosztva a legnagyobb nyomornak néznek elébe, s onnélfogyaségélyezésük sürgős szükseget képez, a székelyföldi iparfejlesztési miniszteri biztos megkeresésére Székelyudvarhely város iparhatósági elnöke, Soó Domokos tanácsos felhívta az árviz sújtott kisiparosokat kérésük megtételére. A felhívás alapján hat iparos jelentkezett, kiknek a Vargapatak által okozott bejelentett kára mintegy 4500 K. Az ügyben felvett jegyzőkönyvet Soó tanácsos illetékes helyre felterjesztette.

Tanítói áthelyezések és kinevezések.

A vallás és közokt. miniszter *Genesi* Ferenczet Korondpátfalváról Marosbávirre, *Seits* Margitot Felsőfalváról Gödömetestházára, *Fazakas* Démost Bözödujfalváról Ürmörsre, *Benedek* Ignácot Agyagfalváról Krasznára, *Endes* Klárát Marosvásárhelyről Felsőfalvára, *Benedek* Andrást Gödömetestházáról Olasztelekre helyezte át. A vall. és közokt. miniszter Gyepesre *Györffy* Erzsébet, Kénosra *Herman* Lajos, Agyagfalvára *Becsák* János, Bözödujfalura *Nagy* Géza okl. tanítókat, illetőleg tanítónőket kinevezte.

Az egészséges város. Örvedetesen megjegyezzük föl, hogy az elmúlt héten az egész város területén egyetlen járványos beteg sem volt. Mint értesülünk, a rendőrség a napokban az egész város területére kiterjedő közegészségügyi szemlére készül, mely alkalommal nemcsak a nyilvános helyiségek, hanem a magánházak, udvarok, műhelyek is meg lesznek vizsgálva.

A kissármási földgázkutató bizottság néhány nappal ezelőtt megkezdte munkáját és azóta serényen folytak a számítások abban az irányban, hogy melyik város mennyit kap a földgázból. Egyelőre még csak ott tartanak, hogy az amerikai szakértő tanulmányokat végez és addig, míg jelentést nem tesz a megbízó konzorciumoknak, addig konkrétum nem válhat a tervből. Ilyenformán tehát meglehetősen a távoli jövő kérdése, hogy a tervbe vett városok milyen arányban fognak részesedni a földgázból. A pénzügyminiszterium azonban már is gondoskodott, hogy legyen aki megvédje az állam és a városok érdekeit. Ebből a célból tízes bizottságot küldött ki, melynek hat tagja állami tisztviselő, ő közülük *Bernády* György főispán, *Weiss* József kolozsvári kismarai elnök, báró *Bethlen* Ernő és *Teleky* Arthur gróf. Ez a bizottság fogja megállapítani, hogy annak idején melyik városnak mennyi jusson a földgázból. Teszemézetesen a végleges döntésnél bele fog szólni a konzorcium is, amelynek első sorban érdeke, hogy jó helyre kerüljön minden atom földgáz.

Eljegyzés. *Farkas* Jenő havadtői kereskedő eljegyezte *Bernáth* Minkát Bögözben.

Iskolák segélyei. A vármegyei Népnevelési egyesület választmányja múlt hó 27-ikén tartott ülésében vette tárgyalás alá az egyes iskolák vezetőségétől a szegény tanulóknak segélyezése tárgyában beadott kéréseket s a rendelkezésre álló összegből a következő iskoláknak jutottat irószerekben segélyt. Szentábrahám áll. isk. 12-30 K, Ülke r. kath. 12-50 K, Árvátfalva közs. 13-90 K, Kissolyos áll. 22-60 K, Korond áll. 17-80 K, Agyagfalva áll. 19-60 K, Magyarhermány áll. 18-40 K, Székelymuzsana áll. 23 K, Csekfalva közs. 18 K, Székelyszállás r. kath. 20-70 K, H.-szentpál áll. 18-90 K, Korondpátfalva áll. 14-60 K, Korondfenyőket 14-60 K, Nyikómalomfalva r. kath. 19-90 K, Recsenyéd közs. 18-30 K, H.-városfalva közs. 14-20 K, Székelyszentkirály r. kath. 16-50 K, Székelyudvarhely áll. fuisk. 30 K, Oroszhegy közs. és r. kath. 17-80 K, Lókod közs. 13 K, H.-remete r. kath. 16-20 K, Felsőboldogfalva közs. 14-90 K, Székelyudvarhely V. ker. r. kath. 14-80 K, Hom.-szentpéter közs. 14-50 K, Nagysolyos áll. 20 K, Újzékely áll. 22-30 K, Fialfalva áll. 17 K, Mátisfalva ref. 12-90 K, összesen 490-40 K. A választmány az összes beérkezett kéréseket figyelembe vette s egyet se hagyott meghallgatatlannal. A megszavazott összeg erejéig beszerzett tan- és irószerek a folyó hóban az egyesület titkártól átvehetők.

Nyilvános elszámolás. A helyi cipész szakcsoport által a múlt vasárnap rendezett nyári táncmulatság a legjobb hangulatban sikerülten folyt le. A mulatság anyagi jövedelmét felül-fizetéseikkel a következők voltak szivesek gyarapítani: B. A. 3 K, Képiró Lajos, Benedek Géza 2—2 K, Belger Gusztáv 1 K 40 fill., Pap János 1 K 20 fill., Barcsai Sándor, Salati Mihály, Barócz József, Benkó Sándor, Ungár József, Veres Kálmán, Kiss János, Györi Vilmos, Benkó Mihály, Ágoston Mihály, Ágoston István, Aradán György, Szentes Károly, Dán Péter, Balázs János, Csiki Ferencz, Vetési János, Major János 1—1 K, Saller Mihály 40 fill., Garkas Ignác 40 fillér. A felülfizetőknek a szakcsoport nevében hálás köszönetet mond a rendezőség.

Uj ügyvéd. Dr. *Szó* Dénes ügyvéd irodáját Bethlen-utca 14. szám alatt megnyitotta.

Kinevezés. *Homolay* Lajos kir. pénzügyigazgató a székelyudvarhelyi adóhivatalhoz *Hunyadi* János székelyudvarhelyi 82-ik gyalogezredbeli őrmestert hivatalszolgárává kinevezte.

Halálozás. Ifj. *Miklós* Gergelyné, szül. *Kassay* F. Anna életének 66-ik, boldog házasságának 48-ik évében m. hó 30-ikán elhunyt. Halálát férje és kiterjedt rokonság gyászolja.

A járásbíró és a községi kézbesítés. A helyi kir. járásbíró már rég óta panaszos, hogy a községi kézbesítők a kézbesítési körüli kötelességeiket felületesen teljesítik, melylyel a bíróságnak tetemes munkát a jogkereső közönségnek pedig kiszámíthatatlan károkat okoznak. Ebből kifolyólag a járásbíró a napokban megkoreste az alispáni hivatalt, hogy a községi kézbesítőket, ugy a kézbesítők ellenőrzése céljából az előjárásokat külön is figyelemmel, hogy a kézbesítés szabályait pontosan tartásuk, a kézbesítést rendszeresen teljesítsék, hogy így a mai tarthatatlan állapot megszűnjék. A bíróság megkeresése alapján, mint értesülünk, az alispán rendelkezletben fogja az előjárásokat a fokozott ellenőrzésre felhívni.

A külképviseleti levelek bélyege. A belügyminiszter az osztrák-magyar monarchia külképviseleti hatóságához intézett hivatalos levelek szabályszerű felbélyegzése ügyében arról értesíti a vármegye alispánját, hogy a magyarországi hatóságok hivatalos levelezéséi csak az osztrák-magyar monarchia határain belül élveznek portómentességet, azontul pedig portókötelesnek továbbítottak.

Bucauszó. A következő sorok közlésére kértünk föl. Lőcsőre való áthelyezésem alkalmából mindazon jó barátaimtól és jó ismerőseimtől, kik itt létem alatt szívesek voltak nagybecsült barátságukkal megtisztelni, személyesen nem vehettem bucsút, miért is ez uton mondom istenhozzádot, kérve, tartsa meg jó emlékükből. *Tárczy* Béla, a lőcsei villamos művek üzemvezetője.

Községi háztartási statisztika. A községek háztartása felett a felbírálókat és ellenőrzést a vármegye gyakorolja, de azért a tisztikar egyrésze érdemileg nem pillant be. A m. kir. központi statisztikai hivatal módot akar adni arra, hogy az érdeklődők a részletes adatokat megismerhessék, ezért a 22 fejezetre torjedő községi háztartás adatait megynként való csoportosításban külön is kiadja, a vonatkozó statisztikai adalékokkal együtt. E különlenyomatok előfizetési ára 2 K.

Az udvarhelyi fazekasok érdekében. Dr. *Bernády* György székelyföldi iparfejlesztési miniszteri biztosnak különös gondoskodását képezi a székelyudvarhelyi hajdan virágzó fazekas iparnak valamelyes módon való fellendítése. Ezen ipart üző jobbsorsra érdemes emberek érdekében a miniszteri biztos most megkoreste *Gothárd* János polgármestert, hogy kísérelje meg az itteni fazekas mestereket összehozni, s a teendőket megbeszélve, szervezetbe csoportosítani, hogy egy-egy eljárásal valamelyes eredményes lépést lehessen tenni. Fazekas mestereink bizonyára kész örömmel fogják az érdekük felkarolása végett bevezetendő akciót támogatni.

Rendőrségi hír. *Szöcs* Áron hom.-abásfalvi mezőőr tilosban találván *Deák* Mózes lovait, behajtani készült. Deák ellene szegült a mezőőrnek, mire az revolvert rántott, s mellbe lőtte. Deákot súlyos sebével a helyi kórházba szállították, hol a rendőrség nyomban kihallgatta.

Kamarai kultagok. A belügyminiszter a Székelykoresztur megválasztott *Bálint* Dániel és *Ajvási* Kriszta kamarai kultagok megbízását megerősítette.

Három uj hadtest. A hadvezetőség három uj hadtest fölállítását tervezi. Az egyiket Galiciában Sztanislaw székellyel, a másodikat Bukovinában Csernovicz székellyel, a harmadikat Karinthiában Klagenfurt székellyel. A két északi uj hadtest az orosz katonai intézkedések ellen-súlyozására szolgálna.

A gyászjelentések ellen szólal föl. *Mailáth* Gusztáv püspök *pásztorlevele*. Kifogásolja azt a sok helytelen, banális és sablonos kifejezést, amit a gyászlapokon elkoportnak. „Fájdalomtól megtört szívvel”. Ugyan kinek van megtörve a szíve, hisz akkor nem élne és nem jelentene! „Béke lengjen hamvai fölött.” A béke hogy lengjen? és hol vannak a hamvai? Hisz mi nem gyakoroljuk a halottégetést. „Legjobb apa, legjobb testvér, legjobb após, legjobb rokon stb. meghalt”. Hisz akkor az egész világnak gyászba kellene borulnia, ha mind csak a rosszak maradtak volna itt! stb. stb.

Az ezerkoronás. Ki ez a nő? Ezt kérdezte a Tolnai Világ Lapja ez előtt pár hónappal a a szerencsés megfejtő azt felelte: Ez egy ezerkoronás. — Ki ez az ezer koronás? azt kérdezték egy fiatalembertől a napokban egy utcai thoményre mutatva a szerencsétlen megfejtő azt felelte: Ez egy nő. — Hogyan szönlünk megletve, — hát az ezerkoronás itt van városunkban? Csak volt, — szölt melán a fiatalember, — az ezerkoronás elment, de a nő itt maradt.

Tenyészirány megváltoztatása. Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága utóbbi közgyűlésében hozzájárult Alsóboldogfalva község azon kéréséhez, misorint a tenyészirány megváltoztatása céljából köztenyésztere egy nyugati fajta siementáli bikát tarthaason. A földmívelésügyi miniszter a törvényhatóság ezen intézkedését, a napokban kelt leiratában, jóváhagyólag tudomásul vette. — Itt említjük meg, hogy a tenyészirány megváltoztatását utjabban Rava, Csöb, Szentdemeter és Kissolyos községek is kérelmezték.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. M. Altkalomatán, igec.

N. J. Sobase bántan; arról igazán nem tehetünk, hogy az embereknek olyan kevés a dolguk, hogy mind a máséval bajlódjanak.

B. F. J. Anyira személyeskedő a tendenciája, hogy nem közölhetjük; a vers közlését is ugyanebből az okból mellőztük.

K. L. Miben sem kell inkább természeteknek lennünk, mint a szerelemben. A csalafintaság, mesterkedés, pose és félrevezetés bizonyos ügyletekben lehet igen hasznos dolog, de a szerelemben az őszinteségtől és a dolgok természetes rendjétől való eltérés bizonyosan megboszulja magát, mert mérget kever abba, aminek az emberi életben legtisztábbnak és legkifogástalanabbnak kell lennie.

Felolvas szerkesztő: BECSÉK ALADÁR.
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Kiadó lakás. A Bethlen-u. 77. szám alatt, a vasutal szemben, 3 szobás lakás azonnal kiadó. :: Értekezni lehet: Dr. Solymossy Lajos tulajdonossal.

Árverési hirdetemény.

Alólírott község előjárósága közhírré teszi, hogy Gyepes község tulajdonát képező kormsház nyilvános árverésen a legtozbbet ígérőnek 1914 évi január 1-től kezdődő 3 (három) egymásután következő évre haszonbérbe adatik.

Az árverés határnapja 1913. augusztus 20-ik napjának d. u. 2 órája Gyepes község házánál. Kikiáltási ár évi bér 1370 korona, s bánatpénz ennek 10%-a.

Írásbeli zárt ajánlatok elfogadtatnak, ha a bánatpénz mellékelve van s azon kijelentés, hogy a feltételeket ismeri.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak. Árverési feltételek a községi bírónál, valamint a körjegyzői irodában a hivatalos idő alatt megtekinthetők.

Gyepes, 1913 évi július hó 20-án.

Sándor Kálmán, Benedek Ferencz,
körjegyző, közs. bíró.

A volt Gyarmathy Ákos-féle

üzlethehelyiség kiadó. Ugyanott az összes üzleti berendezés, n. m. polcek, pultok, állványok, úókos szekrények, iroda fülke, kassza, stb. jutányos árban esetleg darabonként is eladó. Értekezni lehet *Kassay* F. István ügyvédnél Székelyudvarhely.

Szép piros paradicsom 1 kg. K. -32
 Savanyítani való ugorka 100 drb 2:60
 Őszi barack 1 kilo K. 1:20
 Ananász dinye 1 " " -80
 Valódi csemege méz 1 " " 1:70
 és más újdonságok, továbbá conservek, sajtok,
 különleges likörök 5 kilos postacsomagokban szál-
 lit utánvált mellett

Bihari Béláné csemege kereskedő
 BUDAPEST, Főherceg Sándor-u. 26. sz.

Egy okos fej
 minden alkalommal

Dr. OETKER
 sűtőporát használja à 12 f.

Teljesen higiénikus orvosok által ajánlott élesztőpor.
 Használata által minden tézta nagyobb, lazább
 és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. OETKER-féle Vanilincukor à 12 fillér.
 a legnemesebb főszere minden téztaának, kakaó és
 tea, csokoláde és krém, kuglupf, torta, pudding és
 tejszín, továbbá finom vagy porcaukorral vegyítve
 mindennemű sütemény behintésére Pótol 2-3 cse
 vaniliát. Ha félcsomag **Dr. Oetker Vanilincukrot** 1 kg.
 cukorral keverünk és ebből 1 v. 2 teáskanálnyit 1
 cseze teára öntünk kitűnő aromájú ital kapunk.

Dr. OETKER sűtőpora és vanilincukra minden
 kérésre kapható. Kimerítő használati utasítás
 minden csomag mellett van Receptgyűjtemény ingyen

Sz. 914-913. kj.

Árverési hirdetés.

Alólirott község előjáróság közhírré teszi, hogy Homoródrema község tulajdonát képező korcsmaház nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 1914. évi január 1-től kezdődő 3 (három) egymásután következő évre haszonbérbe adatik.

Az árverés határnapja 1913. augusztus hó 20-ik napjának d. e. 8 órája Homoródrema község házában.

Kikiáltási ár évi bér 465 K, s bánatpénz ennek 10%-a.

Írásbeli zárt ajánlatok elfogadtnak, ha a bánatpénz mellékelve van s azon kijelentés, hogy a feltételeket ismeri.

Utóajánlatok el nem fogadtnak. Árverési feltételek a községi bírónál, valamint a körjegyzői irodában megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

Homoródrema, 1913. július hó 20.
Sándor Kálmán, Márton Domokos,
 körjegyző. közs. bíró.

Elsőrendű kész butoraktár. :: :: ::

Asztalos, esztergályos és kárpitos műhelyek.

A m. tisztelt közönség szíves figyelmébe ajánlom a legegyszerűbbtől a legmodernebb butorokkal ::
 ::::: felszerelt :::::

butoraktáram

Saját asztalos-műhelyemben rajz szerint elkészíték bármilyen kivitelű butort. Minden egyes darabért garanciát vállalok. :: ::

Modern ebédlők. Kálószoabák.

Szíves pártfogást kér
Balázs Károly
 butoraktáros és esztergályos.

Első varrógépraktár

Dus választóku s a legkiválóbb készítményül

**varrógépek, löpor, dísz-
 áruk, vadászfegyverek**

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vaskereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
 Székelyudvarhely. Fióközlét: Székelykeresztúr.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DRÉKER-féle**
 „Korona” és „Dupla márciusi sör”
 Első Magyar Részvény Sörfőzde
 „Kárvári” és „Goliát Maláta sör”

Kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében
Rösler és Gábor cézgnél
 Székelyudvarhelyt és Székelykeresztúron.
 Vidéki és helybeli megrendelések hordók és naponta frissen töltött palackokban pontosan lesznek eszközölve.

Szám: 498-1913. végrá.

Arverési hirdetés.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az udvarhelyi kir. törvényszéknek 1913. évi 3007/p. számú végzése következtében Dr. Jakab Zoltán ügyvéd által képviselt Mózes Károly javára 450 K s jár.erejéig 1913. évi május hó 21-én fogantatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 740 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 2 szekér nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíroság 1913. évi V. 302/2. számú végzése folytán 450 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi április hó 23-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen 156 K 98 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Karácsonfaluban alperesnek leendő megtartására 1913. évi agusztus hó 16-ik napjának d. u. 2 órája batáridőül kintüztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Oklánd, 1913. évi július hó 20-án.
Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Szám: 679-1913. végrá.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbíroságnak 1913. évi Sp. I. 391/2. számú végzése következtében Dr. Jakab Zoltán ügyvéd által képviselt Bicsak Ferencné javára 180 K. s jár. erejéig 1913. évi július hó 11-én fogantatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt- és felülfoglalt és 775 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi-butorok, kocsi, faszán és más ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíroság 1913-ik évi V. 449/1. számú végzése folytán

180 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi június hó 19. napjától járó 5% kamatai 1/2% váltó díj és eddig összesen 109 kor. 67 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Vargayson alperes volt lakásán leendő megtartására 1913 évi augusztus hó 6-ik napjának d. u. 2 órája batáridőül kintüztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés a vhu 20. § a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Oklándon, 1913. július hó 27.
Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlőkészlet az alábbi összeállításban:

	36 darab lapos tányér
	12 " mély tányér
	12 " csemegés tányér
	2 " leves csésze
	2 " mártás csésze
	2 " mártás csésze alj
	2 " pecsenyés tál
	2 " kompotos tál
	2 " zöldéság tál
	2 " téstás tál
	2 " sórtartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé, fekete készletek és üvegáruk nagyválasztékban legocsióbb árban kaphatók

Márk Testvérek
 kereskedésében Deák-tér 14. szám.)

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNYÖRŰ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK
 beszerezhetők

ISZÁKOVITS BERNÁT MUÓRAS, ES ÉKSZERÉSZNÉL
 Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legszébb kivitelben kaphatók eredeti **OMEGA, SCHAFFHAUSEN** és **CHRONOMETRE** inga és szobrák, arany és ezüst ékszerek, gyűrűk, nyakláncok, láncok, briliáns gyűrűk és fűgők. Ezüst és alpacca dísztárgyak. Ezüst orvosszközök, domborművek, jardniárok, állványok, kompotos tálak, kávé és teadéskészletek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek.
 Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközölök. Kockázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Olcsó és alkalmi árak nyári ujdonságokban
Hirsch Rudolf divatüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. szám.

Elegánsan **férfi öltönyök** bel és külföldi szövetekből selyem és serseel bérelve:

X. 16, 20, 26, 30, 35, 40, 45, 50, 52, 64.

Ujdonság felülőkben dubl és angolszövelek
 X. 16, 20, 26, 32, 35, 40, 44, 50, 54, 60.

Finom és tartós fru jakolatöltvényök 6 éves-től 16 évesig.

X. 5, 8, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 30.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel

Női nyári kabát ujdonság

Kor. 14, 18, 20, 24, 29, 32, 38, 40, 44, 48, 55 és feljebb.

Pongyolák creton, delén, posztó, etaminból
 5, 9, 11, 16, 20, 24, 26, 28, 31, 35, 40, 45

Nagyválaszték tartós férfi és női fehérneműk, cipők és mindenemű divatcikkekben.

HIRSCH RUDOLF.

Pénzkölcsönöket 4 1/2% kamatozással

közvetit Csomor József, megyei árvaszék.

Feltűnő olcsó árak!

- 6 szem. étkező készlet 15 K-tól feljebb
- 12 szem. étkező készlet 30 " "
- 6 szem. teás készlet 7 " "
- 6 szem. kávé készlet 7 " "
- Mosdókészletek . . . 10 " "
- függő lámpák 5 " "
- 6 szem. vízes készlet 3 " "

Valamint itt föl nem sorolható mindenemű üveg, porcellán, lámpa, képek, tükrök, házi és vendéglői berendezések, sport- és utazócikkek, chinaezüst-árnk és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók:

DRAGOMÁN-czégtnél

Székelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:

Fémszálas 2 kor. Szénszálas 70 Allér.

Eladó háztelkek.

A Fürdő-utcában, a Tábor-utcában, Solyosi- és Bálint-utczák folytatásában háztelkek részletfizetésre ölenint 3—8 koronáig eladó. Felvilágosítást ad: **Simó Mátyás** Székelyudvarhely Bethlen-utca.

Kiadó lakás.

Szentliré--u. 46. sz. a. 3 nagy szoba, konyha, pincze stb. kiadó. Értekezni lehet ugyanott.

THIERRY A. Gyógyszerész BALZSAMA

Utolérhetetlen hatású tüdő- és mellbetegségeknek enyhíti a katarust megazúntt a fejdalmat okozó köhögést. Torokgyulladás, rekedtséget és gégébejelést megszüntet, valamint list, különösen jobbatu gyomorgöcs és kelma ellen. Gyógyhatásu aranyér és altsai bántalmaknál, tisztítja a veséket, ótragygerősné és elősegíti az emésztést. Különösen bevált fogfájásnál, odvasfogak, szájbántól, valamint az összes száj- és fogbetegségek, bőrféreg ellen megszünteti a száj- vagy gyomorból eredő bűnt. Jótáhatu panthéa-gyógyhatású. Meggyógyít minden sebet, ebbelylet, orvászert, lázidó eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, égési sebeket, mofajgyott testrészeket, vart és kitést. Fülbántalmak ellen kitűnő hatású. Minden háznál különösen influenza, kolera és más járványknál kéne legyen.

Irjunk:

THIERRY A. Őrangyal-gyógyszertárnak Pregrada, Rohitsch mellett.

12 kia vagy 6 dupla vagy 1 nagy specialüveg 5 K 60 f.

Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcsé

Megelőzőleg a megzúntot vérméregést, fájdalom operációtól leggyorabban feloldozásá tonz. Használatos gyomorhólyagok náknál, fejd- és íz, tejmegindítás, rekedés, emésztémgöcsök ellen, Orvenc, fültörő lábaknál, sebeknél, dagadt végtagok, csontszé, fokélyok, létes, szörös, lővés, vágás vagy szándék által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatásu szer. Idegen testek eloldozására mint: üveg, szálka, por, szel, tupa stb. Kiváló, karbonsavas képződmények, valamint RAK ellen, fereg, rosbula, kóröngyölés, hólyag-égésel sebek, hosszú betegségekkel előforduló főfejkresnél, vérekesnél, felfúvással valamint kipállás onsen cseccoméknél stb. kitűnő hatású.

2 tégely ára 3 K 60 f. a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható.

Budapesten kapható Török József gyógytárban, valamint az ország legtöbb gyógytárban. Nagyba kapható Thalmyer és Seltz, Kochmeister utódnál és Radanovits Testvérek drogeriákban Budapesten. — Ahol nincs letakat ott rendeljenk közvetlenül:

THIERRY A. Őrangyal-gyógyszertárából Pregrada, Rohitsch mellett.

KOLLARIT-BÖRLEMEZ

kaucsuk-kompozitívával bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedéllemez. A jelenkor legjobb tetőfedéllemez

Végtelenül tartós.

Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolin, sem mészlével bekenni nem kell.

Kapható Székelyudvarhelyen:

GYERTYÁNFFY J. FIAI UTÓDA . . . vaskereskedésében . . .

Kallotta-e már?

Egész világ beszél róla, hogy az eredeti

Pfaff varrógépek

utolérhetetlen minőségű, könnyű, zajtalan varrása és harsnyafoltozásra egyformán alkalmasak. Egyedárusítás és fóraktár Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett **Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési** üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szíves pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilardságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSÓ

(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor czégnél.

A Xremenezky Metallum

fémszálas izzólámpa nem törékeny és sokáig ég.

Kapható: **Márk Testvérek** fűszer és csemegeüzletében Székelyudvarhelyen.